

Przy malejącej liczbie aptek pogarsza się oferta wyrobów chłonnych

Violetta Madeja



Fot. bnenin - stock.adobe.com

Szeroka dostępność do wyrobów chłonnych, właściwy ich dobór i zróżnicowana oferta to ważne aspekty wpływające na podjęcie decyzji o zakupie produktu przez pacjentów zmagających się z nietrzymaniem moczu. Istotną rolę w tym procesie powinni odgrywać również farmaceuci, którzy dzięki fachowej wiedzy mogą dodatkowo pomóc chorym łagodzić skutki tego schorzenia. Co stoi na przeszkodzie we wzmacnianiu roli aptek w opiece nad pacjentami z NTM?

Apteki ogólnodostępne to placówki ochrony zdrowia, których rola ewoluje. Przez lata traktowane jak punkty dystrybucji leków, dziś zmieniają swoje oblicze, stając się lokalnymi centrami zdrowia. Niestety od kilku lat obserwujemy systematycznie zmniejszającą się liczbę placówek. Według danych firmy IQVIA, która monitoruje rynek aptek w Polsce i Europie, tylko na przestrzeni ostatnich lat liczba aptek spadła o około 15 proc., co oznacza, że z krajobrazu Polski zniknęło 2300 placówek. Według Jacka Wieczorka, analityka IQVIA, te liczby nie są wyłącznie elementem szerszej statystyki.

- To nie są tylko martwe liczby. Mówimy o realnym wykluczeniu tysięcy pacjentów. W marcu 2025 roku aż 503 gminy w Polsce nie miały dostępu do ani jednej apteki, a w 100 gminach nie było nawet punktu aptecznego - twierdzi Jacek Wieczorek podczas deba-

ty zorganizowanej przez dziennik Rzeczpospolita. Jako przyczynę wskazał wprowadzenie ograniczeń własnościowych związanych z posiadaniem aptek, tzw. ustawy „Apteka dla aptekarza” (AdA). Argumentując swoje stanowisko, wskazał, że w innych krajach zniesienie tego typu regulacji i uwolnienie rynku dało efekt odwrotny - we Włoszech zniesienie podobnych ograniczeń zaowocowało 6-procentowym wzrostem liczby aptek. Inną sytuację zaobserwowano natomiast w Niemczech i Francji, gdzie zaostrezenie regulacji spowodowało spadek liczby aptek o odpowiednio 9 proc. i 3 proc.

Zdaniem Jacka Wieczorka jednym z problemów polskiego systemu ochrony zdrowia jest brak konsekwentnej polityki i trudności w określaniu i realizacji jej priorytetów. Wskazał m.in. na problem zbyt dużej liczby hospitalizacji i nadal niewystarczająco realizowanej profilakty-

ki i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. – *Farmaceuci pracujący w aptekach mogą być realnym wsparciem systemu ochrony zdrowia, odciążając lekarzy. Kluczem jest jednak zagwarantowanie im przez państwo odpowiednich narzędzi oraz stworzenie stabilnego otoczenia prawnego* – wyjaśnia ekspert IQVIA.

Malejąca liczba aptek to poważne zagrożenie dla lokalnych społeczności i samych pacjentów – zwłaszcza że wielu z nich jest wykluczonych komunikacyjnie i cyfrowo. Dziś mamy około 500 gmin bez apteki i kolejne 800, gdzie funkcjonuje tylko jedna placówka. Co stanie się, jeśli ta jedna apteka zostanie zamknięta? – *Z punktu widzenia środowisk pacjentów i społeczności lokalnych to właśnie apteki powinny odgrywać rolę lokalnych centrów zdrowia, łatwo dostępnych placówek realnie odciążających podstawową opiekę zdrowotną* – podkreśla Magdalena Osińska-Kurzywilk, prezes Koalicji „Na pomoc niesamodzielnym”.

Środki chłonne - apteki z ograniczonym asortymentem

Innym problemem aptek jest ograniczony asortyment oferowany pacjentom z nietrzymaniem moczu. W rozmowie z redakcją Kwartalnika NTM Elżbieta Żukowska, prezes Stowarzyszenia „UroConti”, podkreśliła, że pacjenci z mniejszych miejscowości są praktycznie zdani na ograniczony asortyment środków chłonnych. Najmocniej odczuwają to osoby dotknięte wykluczeniem transportowym i cyfrowym, a przecież to właśnie ta grupa chorych powinna mieć dostęp do możliwie szerokiego asortymentu produktów chłonnych.

– *Zazwyczaj w aptekach mamy dostępne najpopularniejsze produkty, jednej, czasem dwóch marek. To w istotnym stopniu ogranicza możliwość doboru właściwego środka chłonnego. A przecież wiemy, że producenci wprowadzają coraz więcej rozwiązań i produktów – nie tylko pieluchy czy majtki chłonne, ale również wkładki i produkty przystosowane do innych niż ciężkie NTM* – mówi Elżbieta Żukowska. Jej zdaniem to farmaceuci jako profesjonaliści medyczni, ale również osoby cieszące się ogromnym zaufaniem społeczności lokalnych, powinni wspierać pacjentów nie tylko przy doborze środków chłonnych, ale również obejmować ich fachową opieką farmaceutyczną.

Farmaceuta partnerem pacjenta z NTM

Zdaniem prof. Agnieszki Neumann-Podczaskiej, prezes Polskiego Towarzystwa Opieki Farmaceutycznej, dyrektor Instytutu Senioralnego Uniwersytetu Vizja w War-

szawie, apteki to jedna z kluczowych placówek, gdzie pacjent z nietrzymaniem moczu może i powinien zostać kompleksowo „zaopiekowany”.

– *Transformacja aptek z roli wyłącznie sprzedażowej w kierunku szeroko rozumianej opieki farmaceutycznej postępuje. Oprócz przeglądów lekowych, o które walczy środowisko, mamy również przestrzeń na profesjonalne doradztwo farmaceutyczne, gdzie pacjenci z NTM nie tylko otrzymają pomoc w doborze środków chłonnych, ale również porozmawiają o interakcjach lekowych, które mogą nasilać objawy NTM. Dlatego w interesie aptek powinno być przedstawie-*



Fot. auremar - stock.adobe.com

nie pacjentom takiego wyboru asortymentu, dzięki któremu to apteki będą miejscem pierwszego wyboru – tłumaczy prof. Agnieszka Neumann-Podczaska. Jej zdaniem obecność farmaceutów w aptekach daje aptekom przewagę nad sklepami medycznymi. Pacjenci mają bowiem możliwość skorzystania z eksperckiej wiedzy farmaceutów również w obszarze leków czy suplementów diety.

– *Nietrzymanie moczu to jeden z wielkich zespołów geriatrycznych, często bagatelizowany, ale znacząco wpływający na jakość życia i inne współwystępujące problemy zdrowotne. Dlatego, mając w placówce pacjenta zmagającego się z nietrzymaniem moczu, farmaceuci pełnią kluczową rolę nie tylko w odniesieniu do rozmowy o problemie i budowaniu świadomości, ale również w procesie zweryfikowania stosowanej farmakoterapii pod kątem leków mogących napędzać problem NTM, oceny przyjmowanych produktów leczniczych czy stylu życia chorego. Pamiętajmy również, że ta rozmowa powinna przebiegać w pełnym poszanowaniu intymności pacjenta, np. w gabinetach opieki farmaceutycznej – dodaje ekspertka. Tak zaopiekowany pacjent z pewnością powróci do apteki – po fachowe doradztwo i produkty polecane mu przez zaufanego farmaceutę.*